

Indeks haseł

A

Abolicja	13
Abonament medyczny	13
Absolwent	13
Administrator danych osobowych	15
Agencja pracy tymczasowej	15
Agencyjna umowa	16
Akta osobowe	17
Aktywizacja zawodowa	18
Aplikacja administracyjna	20

B

Badania lekarskie	21
Beneficjent	22
Bezpieczeństwo i higiena pracy	23
Bezrobotny	23
Bezskuteczność egzekucji	24
Bilet	24
Bon	25
Bonus	26

C

Certyfikat kwalifikowany	27
Certyfikat rezydencji	27
Choroba pracownika	27
Choroba zawodowa	28
Cudzoziemiec	29
Czas pracy	30
Czynniki szkodliwe i uciążliwe w środowisku pracy	30
Czynsz	31

D

Dane osobowe	32
Decyzja	32
Deklaracja korygująca	33

Deklaracja podatkowa pracownika	33
Deklaracja rozliczeniowa	35
Delegacja służbowa	35
Deputat	35
Dieta	36
Dług	37
Dłużnik	37
Dni na poszukiwanie pracy	38
Dni wolne od pracy	38
Doba pracownicza	39
Dochód pracownika	40
Dodatki	40
Dodatek dewizowy	40
Dodatek funkcyjny	41
Dodatek walutowy	41
Dodatek wyrównawczy	41
Dodatek za pracę w godzinach nadliczbowych	42
Dodatek za pracę w porze nocnej	42
Dodatek za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia, szczególnie uciążliwych lub niebezpiecznych	43
Dodatek za rozłąkę	43
Dodatek za usługę lat (dodatek stażowy)	43
Dodatek zmianowy	44
Dodatki do emerytur i rent	44
Dodatki w podstawie wymiaru zasiłku	44
Dofinansowanie wypoczynku	45
Dokształcanie	46
Dokumentowanie	47
Dopłata	47
Duplikat	47
Dwuinstancyjność	47
Dyscyplina pracy	48
Dyskryminacja	48
Dywidenda	49
Dyżur pracowniczy	49
Działalność gospodarcza	50

Działalność konkurencyjna	50	Indywidualny rozkład czasu pracy	71
Działalność pozarolnicza	51	Informacja	72
Działalność wykonywana osobiście	51	Inspektor pracy	72
Dzielo	52	Interpretacja	73
E		J	
Egzekucja	54	Jazdy lokalne	75
Ekwiwalent	55	Job-sharing	76
Elastyczne formy zatrudnienia	56	K	
Elastyczny czas pracy	56	Kapitał początkowy	77
Emerytura (emeryt)	56	Kara umowna	77
Ewidencja	57	Karnet	77
Ewidencja czasu pracy	57	Karta ewidencji czasu pracy	78
Ewidencja przebiegu pojazdu	57	Karta pre-paid	78
F		Kary pracownicze	78
Formularze podatkowe	59	Kierowca	79
Fundusz Emerytur Pomostowych	59	Kilometrówka	79
Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	59	Klasyfikacja zawodów i specjalności	80
Fundusz Pracy	61	Klauzula wykonalności	81
Fundusz świadczeń socjalnych	62	Kody ubezpieczeniowe	81
Funkcjonariusz publiczny	62	Komandytariusz	81
G		Komisja do spraw bezpieczeństwa i higieny pracy	81
Godziny nadliczbowe	63	Komisja pojednawcza	82
Gotowość do pracy	64	Komplementariusz	82
Gratyfikacja	65	Komputer	82
Grzywna	65	Konkurencja	83
H		Konto	83
Harmonogram czasu pracy	66	Kontrakt menedżerski	84
Hipoteka (ustanowienie hipoteki)	66	Kontrola	85
Honorarium	67	Korekta	86
Hotel pracowniczy	69	Korzyści	86
I		Koszty pracy	87
Identyfikacja	70	Koszty uzyskania przychodu	87
Imienny raport miesięczny	71	KRUS	87
		Kryterium dochodowe	88
		Kształcenie	88
		Kwalifikacje zawodowe	88
		Kwatera	88

L		Niewykorzystanie urlopu wypoczynkowego ...	109
Leasing pracowniczy	90	Niewypłacalność pracodawcy	109
Licencja	90	Niezdolność do pracy	110
Likwidacja zakładu pracy	91	NIP	111
Lista płac	92	Nocleg	112
Lokal	92	Normy czasu pracy	112
		Normy pracy	112
M		O	
Małoletni	93	Obowiązek	113
Mandat	93	Obowiązek podatkowy	113
Mediacja	93	Obowiązki pracodawcy	113
Mianowanie	94	Obowiązki pracownika	114
Miejsce pracy	95	Ocena pracownicza	115
Miejsce zamieszkania	96	Ocena ryzyka zawodowego	115
Mienie pracodawcy	96	Ochrona	116
Minimalne wynagrodzenie	96	Ochrona danych osobowych	116
Młodociany	97	Ochrona pracowników	116
Mobbing	98	Ochrona pracy kobiet	117
Molestowanie	99	Ochrona pracy młodocianych	118
Monitoring	99	Ochrona przeciwpożarowa	119
		Ochrona przedemerytalna	119
		Ochrona wynagrodzenia za pracę	119
		Oddelegowanie	120
		Odliczenie od podatku	121
		Odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	123
		Odpuście	123
		Odpuście dobowy	123
		Odpuście tygodniowy	124
		Odpowiedzialność	125
		Odpowiedzialność administracyjna	125
		Odpowiedzialność karna	125
		Odpowiedzialność karnoskarbowa	125
		Odpowiedzialność pracodawcy za naruszenie przepisów bhp	126
		Odpowiedzialność pracownika materialna	127
		Odpowiedzialność pracownika porządkowa	127
		Odpowiedzialność regresowa	128
		Odprawa	128
N			
Nadpłata	101		
Nadzór i kontrola przestrzegania prawa pracy	101		
Nagana	101		
Nagroda	101		
Najniższe wynagrodzenie	103		
Należność	103		
Napiwek	103		
Niedobór	104		
Nielegalne zatrudnienie	104		
Nieobecność w pracy	105		
Nieodpłatne świadczenia	106		
Niepełnosprawność (niepełnosprawny)	106		
Nierezydent	107		
Nieściągalność	107		
Nietrzeźwość	107		
Nieuuczciwa konkurencja	108		
Nieważność	108		

Odprawa emerytalno-rentowa	128	Odzież i obuwanie robocze	136
Odprawa pośmiertna	129	OFE	137
Odprawa z tytułu wygaśnięcia mandatu ..	130	Oferta zatrudnienia	138
Odprawa z tytułu zwolnień grupowych ...	130	Ogłędziny składników majątku	139
Odroczenie terminu płatności	131	OHP	139
Odsetki	131	Okres	140
Odstąpienie od odpowiedzialności	132	Okres nieskładkowy	140
Odszkodowanie	132	Okres pracy	140
Odszkodowanie umowne	133	Okres rozliczeniowy	141
Odszkodowanie w razie naruszenia przez pracodawcę zasady równego traktowania w zatrudnieniu	133	Okres składkowy	142
Odszkodowanie w razie niezgodnego z prawem rozwiązania umowy przez pracodawcę	133	Okres wyczekiwania	142
Odszkodowanie w razie rozwiązania umowy o pracę na skutek mobbingu	133	Okres wypowiedzenia	143
Odszkodowanie za ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków przez pracodawcę	134	Okres zasiłkowy	144
Odszkodowanie za nieuzasadnione rozwiązanie umowy o pracę	134	Okulary	144
Odszkodowanie za utratę lub uszkodzenie w związku z wypadkiem przy pracy przedmiotów osobistego użytku	134	Opieka nad dzieckiem	145
Odszkodowanie za wydanie niewłaściwego lub nieterminowe wydanie świadectwa pracy	135	Opłaty sądowe	146
Odszkodowanie za wyrządzenie pracodawcy szkody z winy pracownika wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków pracowniczych	135	Opodatkowanie	146
Odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy	135	Organizacja czasu pracy	146
Odszkodowanie z tytułu zakazu konkurencji	135	Organizacje pracodawców	146
Odwołanie	135	Organizacje pracowników	147
Odwołanie do sądu pracy	135	Orzeczenie lekarskie	147
Odwołanie od decyzji organu podatkowego ...	136	Osoba	148
Odwołanie od decyzji ZUS	136	Osoba prowadząca działalność gospodarczą	148
Odwołanie od indywidualnej interpretacji podatkowej	136	Osoba prowadząca działalność pozarolniczą	148
Odwołanie z urlopu	136	Osoba sprawująca osobistą opiekę nad dzieckiem	148
Odwołanie z zajmowanego stanowiska ...	136	Osoba współpracująca z osobą prowadzącą działalność gospodarczą	149
		Osoba wykonująca wolny zawód	149
		Órodek interesów życiowych	150
		Oświadczenia	150
		Outplacement	152
		Outsourcing	152
		P	
		Pakt socjalny	153
		Palarnia	153
		Państwowa Inspekcja Pracy	153
		Państwowa Inspekcja Sanitarna	154

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)	154	Prezent	173
Pełnomocnictwo	156	Prokura	173
PIP	156	Protokół	173
Plan urlopów	156	Prowizja	174
Płaca minimalna	157	Przedawnienie	175
Płatnik	157	Przedsiębiorca	177
Podatek	157	Przedsiębiorstwo	177
Podatek	157	Przedstawiciel	177
Podatnik	157	Przejęcie zakładu pracy	177
Podnoszenie kwalifikacji	158	Przejęcie zakładu pracy	178
Podpis elektroniczny	158	Przekazanie	178
Podróż służbowa	158	Przekroczenie	178
Podstawa opodatkowania	160	Przeniesienie (służbowe)	178
Podstawa wymiaru	160	Przestępstwo skarbowe	180
Podział urlopu	161	Przestój	180
Polisa	162	Przewalutowanie	181
Polska Klasyfikacja Działalności (PKD)	162	Przychód	181
Pomoc <i>de minimis</i>	162	Przywrócenie do pracy	182
Pora nocna	162	Przywrócenie terminu	183
Poręczenie	163		
Posiłki	163		
Posiłki i napoje profilaktyczne i regeneracyjne	163	R	
Postępowanie	164	Rabat	184
Pośrednictwo pracy	165	Rachunek	184
Potrącenia	165	Rada nadzorcza	185
Powołanie	166	Rada pracownicza	186
Powszechność opodatkowania	166	Rada pracowników	186
Pozorność	167	Raport	187
Pożyczka	167	Refundacja	187
Praca lekka	168	REGON	187
Praca nakładcza	168	Regulamin	187
Praca w niedziele i święta	169	Regulamin pracy	187
Praca w ruchu ciągłym	169	Regulamin wynagradzania	188
Praca w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze	169	Regulamin ZFŚS	189
Prace wzbронione młodocianym	170	Rehabilitacja osób niepełnosprawnych	189
Pracodawca	171	Renta	190
Pracownik	171	Rezydent	191
Prawa autorskie	171	Rok podatkowy	191
Prawa majątkowe	171	Roszczenie	191
Premia	172	Rozwiązanie sporu zbiorowego	192
		Rozwiązanie umowy o pracę	193

Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia	193	Ś	
Rozwiązanie umowy o pracę na mocy porozumienia stron	193	Śmierć	210
Rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem	194	Śmierć pracodawcy	210
Rozwiązanie umowy o pracę z dniem ukończenia pracy, dla której wykonania została zawarta	194	Śmierć pracownika	210
Rozwiązanie umowy o pracę z upływem czasu, na jaki została zawarta	194	Środki ochrony indywidualnej	211
Równe traktowanie	195	Świadczenie	211
Równoważny system czasu pracy	195	Świadczenie nieodpłatne	211
Ruchomy czas pracy	196	Świadczenie rehabilitacyjne	212
Ryczałt	197	Świadczenie rzeczowe	212
Ryzyko zawodowe	197	Świadczenie socjalne	214
		Świadczenie w naturze	214
		Świadectwo pracy	214
S		T	
Samochód	199	Tajemnica	215
Samozatrudnienie	200	Tajemnica przedsiębiorstwa	215
Sankcja	201	Tajemnica służbowa	215
Sąd pracy		Telefon	215
i ubezpieczeń społecznych	201	Telepraca	216
Sezonowość	201	Termin	217
Siedziba	202	Trzynastka	218
Skarga	202	Twórca	219
Składki	203	U	
Skrócenie okresu wypowiedzenia	203	Ubezpieczenie	220
Służba	203	Udostępnienie nieodpłatne	221
Spółeczny inspektor pracy	205	Udowodnienie szkody	221
Sprostowanie	206	Ugoda	222
Staż pracy	207	Układ ratalny	222
Strony umowy	207	Układ zbiorowy pracy	222
Syndyk	207	Ulga	223
System czasu pracy	208	Umorzenie	223
Szczególne warunki pracy	208	Umowa agencyjna	224
Szczególny charakter pracy	208	Umowa o dzieło	224
Szczepienie ochronne	208	Umowa o pracę	224
Szkoda	209	Umowa o pracę nakładczą	225
Szkolenie	209	Umowa zlecenia	227
		Unieważnienie	227
		Urlop	227

Urlop bezpłatny	228	Wypadek przy pracy	246
Urlop macierzyński	228	Wypadek w drodze do pracy lub z pracy	247
Urlop na żądanie	229	Wypadek zrównany z wypadkiem przy pracy	247
Urlop ojcowski	229	Wypowiedzenie	248
Urlop okolicznościowy	230		
Urlop rodzicielski	230	Z	
Urlop szkoleniowy	231	Zabezpieczenie wekslowe	249
Urlop wychowawczy	231	Zadaniowy czas pracy	249
Urlop wypoczynkowy	232	Zajęcie komornicze	250
Utwór	233	Zakaz konkurencji	250
Utwór pracowniczy	233	Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych ...	251
Użyczenie	234	Zaliczka	252
		Zaokrąglanie	252
W		Zapomoga	253
Wadliwość pracy	236	Zasiłki	253
Wady oświadczeń woli	236	Zaszeregowanie	254
Waloryzacja	236	Zaświadczenie	255
Waluta	236	Zatrudnianie dzieci	256
Wczasy pod gruszą	237	Zatrudnienie tymczasowe	257
Weksel	237	Zawieszenie działalności	258
Wierzytelność	237	Zawieszenie stosowania przepisów prawa pracy	258
Wizerunek	239	Zbieg tytułów do ubezpieczeń	259
Właściwość miejscowa i rzeczowa	239	Zgłoszenie	262
Wolny zawód	240	Zlecenie	263
Wolontariat	240	Zleceniobiorca	264
Wspólnik	241	Zleceniodawca	264
Współczynnik ekwiwalentowy	241	ZUS	265
Wybór	241	Związek zawodowy	265
Wygaśnięcie	242	Zwolnienie	266
Wykroczenie	242	Zwolnienia grupowe	266
Wyłączenie składkowe	244	Zwolnienia od pracy	266
Wynagrodzenie	245	Zwolnienie lekarskie	267
Wynagrodzenie akordowe	245	Zwolnienie ze składek	268
Wynagrodzenie chorobowe	245		
Wynagrodzenie prowizyjne	245	Ź	
Wynagrodzenie za pracę	246	Źródła prawa pracy	269
Wynagrodzenie za przestój	246	Źródła przychodu	269

Definicje słownikowe zostały opracowane z wykorzystaniem następujących źródeł: *Słownik języka polskiego PWN*; *Słownik języka polskiego* pod red. W. Doroszewskiego, PWN – wydania internetowe.

Plan urlopów powinien być podany do wiadomości pracowników w sposób zwyczajowo przyjęty w zakładzie pracy.

► Płaca minimalna

Patrz: minimalne wynagrodzenie

► Płatnik

Definicja podstawowa

Osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej, zobowiązana na podstawie przepisów prawa podatkowego do obliczenia i pobrania od podatnika podatku i wpłacenia go we właściwym terminie organowi podatkowemu.

W ubezpieczeniach

Płatnikiem składek jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, zobowiązana do rozliczania i opłacania składek za siebie lub za osoby, które zgłosiła do ubezpieczeń, np. pracowników.

W zasiłkach

Prawo do ustalania wysokości świadczeń z ubezpieczenia społecznego oraz uprawnienie do ich wypłacania przez cały rok kalendarzowy (od stycznia do grudnia) przysługuje płatnikom składek, którzy zgłaszali do ubezpieczenia chorobowego co najmniej 21 ubezpieczonych na 30 listopada poprzedniego roku. Płatnicy składek, którzy są zobowiązani do ustalania prawa do świadczeń z ubezpieczenia chorobowego i ich wypłaty, są również zobowiązani do ustalania prawa do świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego. Zatem pracodawca, który jest płatnikiem zasiłków, wypłaca zasiłek chorobowy, zasiłek wyrównawczy, świadczenie rehabilitacyjne, zasiłek opiekuńczy oraz zasiłek macierzyński. Do wypłaty zasiłków po ustaniu tytułu do ubezpieczenia jest uprawniony ZUS.

► Podatek

Definicja podstawowa

Obowiązkowe świadczenia materialne pobierane przez państwo w celu pokrycia jego wydatków.

W podatkach dochodowych

Podatek dochodowy od osób fizycznych, co do zasady, pobiera się od podstawy jego obliczenia według następującej skali:

Podstawa obliczenia podatku		Podatek wynosi
ponad	do	
	85 528 zł	18% minus kwota zmniejszająca podatek 556 zł 02 gr
85 528 zł		14 839 zł 02 gr + 32% nadwyżki ponad 85 528 zł

Podatek dochodowy od dochodów osiągniętych przez osoby fizyczne z pozarolniczej działalności gospodarczej może być opodatkowany według skali podatkowej albo według liniowej stawki w wysokości 19%.

W przepisach updog przewidziano również możliwość poboru zryczałtowanego podatku dochodowego. Podatek dochodowy od uzyskanych przez nierezydentów na terytorium Polski przychodów m.in. z odsetek innych niż wymienione w art. 30a ust. 1 updog, z praw autorskich lub z praw pokrewnych pobiera się w formie ryczałtu w wysokości 20% przychodu (art. 29 ust. 1 updog). Zryczałtowany podatek dochodowy pobiera się również na podstawie art. 30 updog. Przykładowo z tytułu wygranych w konkursach, grach i zakładach wzajemnych lub nagród związanych ze sprzedażą premii, uzyskanych w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub innym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, wynosi on 10% wygranej lub nagrody.

Podatek dochodowy od osób prawnych wynosi 19%. W przepisach updog przewidziano również możliwość poboru zryczałtowanego podatku dochodowego. Podatek dochodowy od uzyskanych przez nierezydentów na terytorium Polski przychodów m.in. z tytułu świadczeń: doradczych, księgowych, badania rynku i usług prawnych wynosi 20% przychodów (art. 21 ust. 1 updog).

► Podatnik

Definicja podstawowa

Osoba fizyczna lub prawna zobowiązana do płacenia podatków.

W podatkach dochodowych

Podatnikami podatku dochodowego od osób fizycznych są osoby fizyczne mające miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Osoby niemające miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podlegają obowiązkowi podatkowemu tylko od dochodów (przychodów) osiąganych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (ograniczony obowiązek podatkowy).

Podatnikami do celów podatku dochodowego od osób prawnych mogą być osoby prawne i spółki kapitałowe w organizacji oraz jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, z wyjątkiem spółek niemających osobowości prawnej (art. 1 ust. 1 updop). Od 1 stycznia 2014 r. spółki komandytowo-akcyjne stały się podatnikami podatku dochodowego od osób prawnych. Spółki komandytowo-akcyjne są opodatkowane na takich samych zasadach jak spółki kapitałowe (sp. z o.o. i s.a.).

Przepisy updop mają również zastosowanie do spółek mających siedzibę lub zarząd w innym państwie, jeżeli zgodnie z przepisami prawa podatkowego tego państwa są traktowane jak osoby prawne i podlegają w tym państwie opodatkowaniu od całości swoich dochodów, bez względu na miejsce ich osiągnięcia. Podatnikami mogą być również grupy co najmniej dwóch spółek prawa handlowego mających osobowość prawną, które pozostają w związkach kapitałowych, zwanych „podatkowymi grupami kapitałowymi” (art. 1a updop).

► Podnoszenie kwalifikacji

Patrz: **dokształcanie pracowników**

► Podpis elektroniczny

Definicja podstawowa

Zaszyfrowana informacja w postaci elektronicznej, dołączona do wiadomości przesyłanej za pomocą Internetu, zastępująca ręczny podpis.

W podatkach dochodowych

Podatnicy, płatnicy, inkasenci, którzy wysyłają elektronicznie do danego urzędu skarbowego m.in. PIT-11, PIT-40, PIT-4R i PIT-8AR, powinni posiadać podpis elektroniczny. Podpisywanie tych dokumentów przez inną osobę niż płatnik, podatnik, inkasent

wymaga, co do zasady, pisemnego upoważnienia – pełnomocnictwa do podpisywania deklaracji składanej za pomocą środków komunikacji elektronicznej (UPL-1). Odwołanie pełnomocnictwa następuje na formularzu OPL-1 (zawiadomienie o odwołaniu pełnomocnictwa do podpisywania deklaracji składanej za pomocą środków komunikacji elektronicznej).

W ubezpieczeniach

Dokumenty ubezpieczeniowe do ZUS: zgłoszeniowe oraz rozliczeniowe, płatnicy składek przekazują za osoby ubezpieczone w formie elektronicznej. Wyjątkowo płatnicy składek, którzy przekazują do ZUS dokumenty za nie więcej niż 5 osób, mogą robić to w formie wydruków z systemu informatycznego lub wypełnionego odręcznie formularza. Dokumenty elektroniczne przekazywane do ZUS są podpisywane bezpiecznym podpisem elektronicznym, tj. podpisem elektronicznym, który jest:

- przyporządkowany wyłącznie do osoby składającej podpis,
- sporządzany za pomocą bezpiecznych urządzeń służących do składania podpisu elektronicznego i danych służących do składania podpisu elektronicznego, podlegających wyłącznej kontroli osoby składającej podpis elektroniczny,
- powiązany z danymi, do których został dołączony, w taki sposób, że jakakolwiek późniejsza zmiana tych danych jest rozpoznawalna.

Alternatywą dla będącej w powszechnym użyciu aplikacji Płatnik jest aplikacja ePłatnik, udostępniona do użytku od czerwca 2012 r. Z ePłatnika mogą korzystać płatnicy, którzy zgłaszają do ubezpieczeń nie więcej niż 100 osób. Jest to aplikacja bezpłatna, nie wymaga instalacji, nie trzeba jej aktualizować, a wysyłanie dokumentów za jej pomocą odbywa się bez konieczności posiadania płatnego certyfikatu kwalifikowanego. Jeżeli płatnik nie posiada bezpiecznego podpisu elektronicznego weryfikowanego ważnym certyfikatem kwalifikowanym, może przysyłać dokumenty do ZUS za pomocą ePłatnika po zarejestrowaniu się na platformie ePUAP i uzyskaniu tzw. profilu zaufanego.

► Podróż służbowa

Definicja podstawowa

Podróż odbywana przez pracownika, związana z jego obowiązkami służbowymi.

W wynagrodzeniach

Pracownikowi, z tytułu podróży krajowej oraz podróży zagranicznej, odbywanej w terminie i miejscu określonych przez pracodawcę, przysługują diety oraz zwrot kosztów: przejazdów, dojazdów środkami komunikacji miejscowej, noclegów, innych niezbędnych udokumentowanych wydatków (określonych lub uznanych przez pracodawcę odpowiednio do uzasadnionych potrzeb).

1. W czasie podróży krajowej dieta jest przeznaczona na pokrycie zwiększonych kosztów wyżywienia.

Patrz: **dieta**

Za nocleg podczas podróży krajowej w obiekcie świadczącym usługi hotelarskie pracownikowi przysługuje zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem (nie wyższej za 1 dobę hotelową niż 20-krotność stawki diety).

W razie nieprzedstawienia przez pracownika dokumentu potwierdzającego poniesienie wydatku na nocleg przysługuje mu ryczałt w wysokości 150% diety.

Ryczałt za nocleg nie przysługuje za czas przejazdu oraz jeżeli:

- pracodawca zapewnił pracownikowi bezpłatny nocleg,
- pracodawca uzna, że pracownik ma możliwość codziennego powrotu do miejscowości stałego lub czasowego pobytu,
- nocleg był krótszy niż 6 godzin między godzinami 21.00 a 7.00 albo nie przypadał w tych godzinach.

Ryczałt na dojazdy środkami komunikacji miejscowej przysługuje w wysokości 20% diety za każdą rozpoczętą dobę podróży. Ryczałt nie przysługuje, jeżeli:

- pracownik nie ponosi kosztów dojazdów,
- pracodawca, na wniosek pracownika, wyrazi zgodę na pokrycie udokumentowanych kosztów dojazdów środkami komunikacji miejscowej.

Pracownikowi przebywającemu w podróży krajowej trwającej co najmniej 10 dni przysługuje zwrot kosztów przejazdu w dniu wolnym od pracy środkiem transportu określonym przez pracodawcę do miejscowości pobytu stałego lub czasowego i z powrotem.

Pracodawca, na wniosek pracownika, przyznaje zaliczkę na niezbędne koszty podróży krajowej w wysokości wynikającej ze wstępnej kalkulacji tych kosztów.

2. Podczas podróży zagranicznej dieta jest przeznaczona na pokrycie kosztów wyżywienia i inne drobne wydatki.

Patrz: **dieta, ryczałt**

Za nocleg podczas podróży zagranicznej pracownikowi przysługuje zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem, w granicach limitu określonego dla poszczególnych państw. Jeżeli pracownik nie przedłoży rachunku za nocleg, przysługuje mu ryczałt w wysokości 25% tego limitu. Ryczałt ten nie przysługuje za czas przejazdu. Jednak w uzasadnionych przypadkach pracodawca może wyrazić zgodę na zwrot kosztów za nocleg, stwierdzonych rachunkiem, w wysokości przekraczającej limit. Zwrot kosztów za nocleg nie przysługuje, jeżeli pracodawca lub strona zagraniczna zapewnią pracownikowi bezpłatny nocleg.

Pracownikowi przysługuje ryczałt w wysokości 1 diety na pokrycie kosztów dojazdu z i do:

- dworca kolejowego,
- dworca autobusowego,
- portu lotniczego,
- portu morskiego

w miejscowości docelowej za granicą oraz w każdej innej miejscowości za granicą, w której pracownik korzystał z noclegu. Jeżeli pracownik ponosi koszty dojazdu wyłącznie w jedną stronę, przysługuje mu ryczałt w wysokości 50% diety. Na pokrycie kosztów dojazdów środkami komunikacji miejscowej pracownikowi przysługuje ryczałt w wysokości 10% diety za każdą rozpoczętą dobę pobytu w podróży zagranicznej. Ryczałty te nie przysługują, jeżeli pracownik:

- odbywa podróż zagraniczną służbowym lub prywatnym samochodem, motocyklem lub motorowerem,
- ma zapewnione bezpłatne dojazdy,
- nie ponosi kosztów, na pokrycie których są przeznaczone te ryczałty.

Pracownik otrzymuje zaliczkę na niezbędne koszty podróży zagranicznej w wysokości wynikającej ze wstępnej kalkulacji tych kosztów.

W podatkach dochodowych

Zwolnione z podatku są diety i inne należności za czas:

- podróży służbowej pracownika,
- podróży osoby niebędącej pracownikiem

– do wysokości określonej w odrębnych ustawach lub w rozporządzeniu o podróżach służbowych. Warunkiem jest jednak, aby otrzymane świadczenia nie zostały zaliczone do kosztów uzyskania przychodów i zostały poniesione:

- w celu osiągnięcia przychodów lub
- w celu realizacji zadań organizacji i jednostek organizacyjnych działających na podstawie przepisów odrębnych ustaw, lub
- przez organy (urzędy) władzy lub administracji państwowej albo samorządowej oraz jednostki organizacyjne im podległe lub przez nie nadzorowane, lub
- przez osoby pełniące funkcje obywatelskie, o których mowa w art. 13 pkt 5 updof, w związku z wykonywaniem tych funkcji.

Kosztów uzyskania przychodów nie stanowią m.in. wartości diet z tytułu podróży służbowych osób prowadzących działalność gospodarczą i osób z nimi współpracujących – w części przekraczającej wysokość diet przysługujących pracownikom na podstawie rozporządzenia o podróżach służbowych.

► Podstawa opodatkowania

Definicja podstawowa

Wartość, od której należy liczyć podatek.

W podatkach dochodowych

Podstawę obliczenia podatku, co do zasady, stanowi dochód po odliczeniu m.in.:

- kwot zwolnionych z podatku lub od których na podstawie przepisów o.p. zaniechano poboru podatku,
- składek określonych w ustawie z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych:
 - zapłaconych w roku podatkowym bezpośrednio na własne ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe oraz wypadkowe podatnika oraz osób z nim współpracujących,
 - potrąconych w roku podatkowym przez płatnika ze środków podatnika. Odliczenie nie dotyczy składek, których podstawę wymiaru stanowi dochód (przychód) zwolniony od podatku na podstawie ustawy, oraz składek, których podstawę wymiaru stanowi dochód, od którego na podstawie przepisów o.p. zaniechano poboru podatku;

- składek zapłaconych w roku podatkowym ze środków podatnika na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne podatnika lub osób z nim współpracujących, zgodnie z przepisami dotyczącymi obowiązkowego ubezpieczenia społecznego obowiązującymi w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej lub w innym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego lub w Konfederacji Szwajcarskiej, z zastrzeżeniem ust. 13a–13c updof dotyczącym szczególnych zasad odliczania składek,
- dokonanych w roku podatkowym zwrotów nie należnie pobranych świadczeń, które uprzednio zwiększyły dochód podlegający opodatkowaniu, w kwotach uwzględniających pobrany podatek dochodowy, jeżeli zwroty te nie zostały potrącone przez płatnika (art. 26 ust. 1 pkt 2–2b, pkt 5 updof).

► Podstawa wymiaru

Definicja podstawowa

Wartość, od której należy liczyć składki, podatek, zasiłki itp.

W ubezpieczeniach

Kwota podstawy wymiaru składek jest ustalana zgodnie z art. 18–21 ustawy systemowej dla poszczególnych grup ubezpieczonych. Podstawę wymiaru składek np. dla pracowników, zleceniobiorców, osób wykonujących pracę nakładczą stanowi przychód. Natomiast osoby prowadzące działalność gospodarczą ustalają podstawę wymiaru składek w wysokości:

- 30% minimalnego wynagrodzenia – osoby rozpoczynające działalność gospodarczą (przez okres 24 miesięcy),
- 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty limitu 30-krotności – pozostałe osoby.

Od kwoty podstawy wymiaru składek płatnik nalicza składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne oraz na fundusze pozaubezpieczeniowe. Wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe może się różnić od podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe. Różnice te wynikają z faktu, że podstawa wymiaru składek na ubezpie-